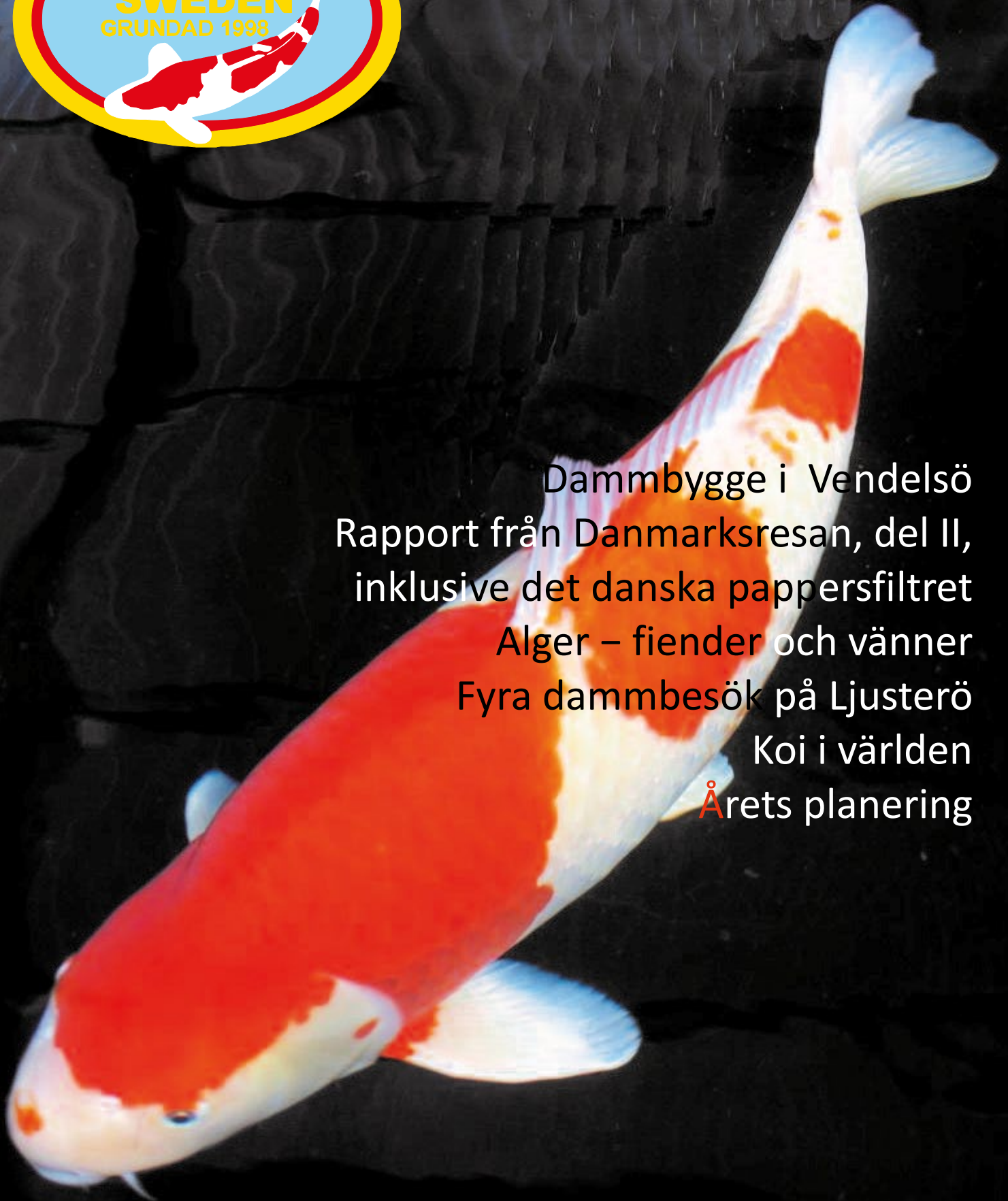

Koi Club Sweden

Medlemstidning nr 1, 2015   Pris lösnummer: 65 kr

Dammbygge i Vendelsö
Rapport från Danmarksresan, del II,
inklusive det danska pappersfiltret
Alger – fiender och vänner
Fyra dammbesök på Ljusterö
Koi i världen
Årets planering

Dammbutiken.se

- För både små och stora dammar

Hos Dammbutiken hittar du sveriges bästa sortiment för riktigt stora dammar. Vi lagerhåller sievefilter

- och beadfilter samt ibland till och med avancerade automatiska trumfilter.

Förutom mer professionell utrustning så har vi även ett komplett sortiment med enklare filter för mindre dammar och dammar där kraven på rening inte är lika stora. Hos oss är alla kunder välkomna!

- Butiken drivs heltid året runt, vi skickar i regel din order inom 24h.
- Stort sortiment gör att vi kan rekommendera vad som passar just dig och din damm.
- Bra priser och personlig service.

Tveka inte att kontakta oss:

www.dammbutiken.se
info@dammbutiken.se
076-1339331

Ordföranden har ordet

Hej alla Koi-medlemmar!

Ett helt nytt år ligger framför oss. Hur vill **du** att klubben ska utvecklas 2015??

Nu planerar styrelsen som bäst för **årsmötet** den 21 mars och vi räknar med att du kommer. Med detta nummer av tidningen får du en kallelse till årsmötet samt en uppdaterad medlemslista. Senare i mars, den 26-29:e, deltar vi som vanligt på **trädgårds-mässan** i Älvsjö. Den blir samtidigt starten på årets aktiviteter. Kom och hälsa på i vår monter C28:74!

Datum för **koi-dagen** är också spikat – det blir lördagen den 30 maj i Brottby.

Sommarens dammbesök är på planeringsstadiet, välkommen att höra av dig om du kan ta emot **dammbesök** i sommar.

Kom ihåg att hålla utkik på vår hemsida efter aktuell information.

Vi hörs och ses!

Arne Eriksson

www.koiclubsweden.se

Koi Club Sweden

Ansvarig utgivare och ordförande i föreningen

Arne Eriksson

Sjökarbyvägen 12, 184 34 Åkersberga

e-post: sol-britt.eriksson@telia.com

Redaktör

Christina Jacobsson

chris.jacobsson@comhem.se

Tidningen ingår i medlemsavgiften och skickas utan kostnad till föreningens medlemmar. Den säljs även vid föreningens olika evenemang och kan också rekvireras via nedanstående adress. Kostnad för icke medlemmar är 65 kronor per nummer.

Organisationsnummer: 802405-4093

PlusGiro: 123 25 62-7

Hemsida: www.koiclubsweden.se

E-post: info@koiclubsweden.se

Medlemsavgiften är 175 kr per år och familj.

Klubbens plusgiro är 123 25 62-7.

Skriv ditt namn, adress, telefon och e-postadress eftersom ett av syftena med klubben är att skapa ett kontaktnät av koivänner.

Vad vill du läsa om i tidningen?

Vi behöver önskemål och förslag. Mejla till info@koiclubsweden.se

Skicka in bilder på din damm!

Välkommen att skicka in bilder på din damm tillsammans med några rader om hur stor den är och vad du har i den.

Mejla till chris.jacobsson@comhem.se.

Platser värda besök

Tipsa oss gärna om ställen som du tycker är värda ett besök.

Planerad utgivning av tidningen 2015 är

början av mars, juni, september och december. Manusstoppen infaller 10 februari, 15 maj, 17 augusti och 16 november.

© Koi Club Sweden och respektive författare/fotograf.

Omslagsbild från Super Koi i Danmark. Foto: Richard Mauritzon.

EN SEPTEMBERDAG GJORDE KOIKLUBBEN ETT DAMMBESÖK HÖGT UPPE PÅ ETT BERG. Vi besökte då *Anna och Michael* i Vendelsö. Allt var mycket vackert och välkomponerat – inte så konstigt kanske med tanke på att Anna har växter som yrke. Företaget hon arbetar på tillhandahåller bland annat sedumtak, växtväggar, reningsvåtmarker m.m.

Vi kunde se vilket enormt hästarbete det hade varit att anlägga en damm så högt upp med tanke på diverse grejor som måste fraktas både upp och ned. Vi bad Anna och Mikael själva berätta hur arbetet hade gått till:

”**För oss är vatten** i trädgården en självklarhet och syftet från början var bara att skapa en damm till näckros-samlingen och de spännande växter man kan ha i vatten och sumpzoner. Näckrosorna hade vi med oss från vår tidigare trädgård. Under försäljningen av vårt hus kunde vi ganska snabbt konstatera att dammen inte hade något mervärde och våra näckrosor knappast intresserade någon spekulant. Näckrosorna plockades upp och fick följa med flyttlasset och under 3 år leva i svarta plastbyttor tills vår nya damm stod redo.

Så fort vårt nya hus var färdigbyggt bjöd vi in en god

vän med tillhörande minigrävare. Vi hade nämligen i ett tidigt skede konstaterat att det måste gå en ådra med vatten rakt genom vår tomt. Frodiga välvuxna björkar och välmående syrenbuskar samsades precis bredvid en mer torr tall och ljunghed. Genom det gröna stråket fanns ett kärr med fukt och myrväxter och direkt efter kärret en öppen fuktblöt yta. Denna yta bestämde vi oss för att gräva fram så vi kunde skapa vår damm.

Berget vi fick fram var sprickigt och bitvis poröst, vilket inte känns som bästa förutsättningar för att skapa en naturlig bergsdamm. Varje liten spricka i berget

Damm- och filterfakta

Byggstart: 2008

Storlek: cirka 35 m³

Djupaste stället: cirka 1,5 meter

Medeldjup: cirka 1 meter

Teknik system 1 förser vattenfall.

Tryckfilter Poundteam PB-20,
pump EcoMax O-Plus 18000,
UV-ljus Pondteam UV-C Pro 75watt.

Teknik system 2 förser bäcken.

Flödesfilter Oase Bio Tec ScreenMatic 18
Skimmer Oase AquaSkim 40
Pump Oase AquaMax Eco Twin 20000
Luftpump Poundteam Super 4200.

forts. naturdamm

skrubbadades ren från rotrester och jord. Innan vi kunde ta oss vidare med att gjuta dammens kanter bestämde vi oss för att gjuta ett mothåll mot kärret så dess svarta vatten inte obehindrat kunde sippra in i den framtida dammen.

Inför vintern 2008 var vi klara med gjutningen. Bakom stödmuren fyllde vi med fiberdukar, sten och grus i olika fraktioner, till sist lavakross närmast muren, allt i ett försök att hålla humusen borta. Just detta har i efterhand visat sig inte fungera särskilt väl.

Stödmuren överlevde vintern bra och vi fortsatte med att bygga en gjutform till resten av dammen. Gjutformen blev 17 meter lång och på högsta ställe 1,4 meter hög. Utan någon som helst erfarenhet att bygga en gjutform testade vi oss fram. Det svåraste var att få till anslutningen till det väldigt ojämna berget. Vi löste det till slut genom att täta formen nertill med byggskum. Nervöst tittade vi på medan betongbilen pumpade i kubik efter kubik med specialbetong in i vårt hemmabygge.

Vi har nu kommit till hösten 2009 och lät det gå en vinter innan vi till våren 2010 vattenfylld dammen.

Våra näckrosor fick flytta ner i dammen och har anpassat sig riktigt fint. Dammen hade inga slänter eller hyllor att plantera vattenväxter i så under 2014 byggde vi näthyllor längs med dammkanterna där vi planterade vattenväxter. Kärret byggde vi om 2013 till en rabatt för fuktighetsälskande perenner.

Efter ett besök 2010 på Koi Huddinge i syfte att köpa en UV-lampa kom vi därifrån med ett gäng guldid. Året därpå köpte vi fem koi. Nu har vi elva guldid, tre schubunkin, tio olika koi och två störrar. Dammen utvecklas varje år och vi har hämtat inspiration från många av medlemmarna på dammvisningarna.”

Sandaler som anstår någon som jobbar med växter.

Danmarksresan, del II

Text: Christina Jacobsson Foto: Richard Mauritzon, Lars Norling

HÄR FORTSÄTTER BERÄTTELSEN om Danmarksredan som vi gjorde i augusti. I förra numret av tidningen berättade vi om de första två dagarna på resan. Nu följer dag tre:

Den här dagen hade vi fyra dammbesök hos lika många familjer inbokade av *Thomas* från Koi Consult. Två av dem låg i Faxe, tvärsöver Själland, och två av dem i Slagelse där också vårt hotell fanns. Så vi startade med Faxe och gav oss iväg, glada över att inte ligga sist i den lilla bilkaravanen den här gången.

Men vid första rödljuset lade sig bilen bakom oss i vänsterfilen, drog förbi när det blev grönt, och så var vi sist igen. I vår bil hade vi bara ett gammalt kartblad över Danmark att snegla på och vi verkade ligga helt rätt, på väg 22. Men så kör bilen framför oss mot fast

gult sken och det hinner bli rött med råge innan vi kommer dit. Så var vi ”lost” igen då, men det var väl bara att fortsätta raka spåret på 22:an och försöka hinna ikapp. Men vi ser ingen bekant bil framför oss...

Så ringer makens mobil plötsligt, den som hade lagt av helt när vi körde in i Danmark. Det är Britt-Marie!!

– Hej, var är ni? Vi kör upp på motorvägen nu.

– Motorvägen??

– Ja, vi kör sakta så ni hinner ifatt.

Vi kollade på kartan. Motorvägen skulle vi ha kört upp på nästan genast, den gick mot nordost. Vi körde mot sydost. Det var inget att göra utom fortsätta; annars hade vi fått vända om bara för att komma upp på E20.

forts.

I Naestved fick vi snurra runt ett par varv i sökandet efter väg 54 mot Faxe innan vi resolut körde rakt in mot centrum och då, äntligen, dök skylten upp. Puh! Som vi hade letat...

Efter den påsen och lite sen ankomst till målet fick vi löfte om att inte lämnas sist i raden en gång till eftersom vår bil inte hade någon gps, vilket de flesta av de andra hade. Sen gick det riktigt bra!

Damm 1 – Bjarne och Else i Faxe

Fiskarna är (som vanligt) jättestora och har vunnit många priser. Redan dagen därpå skulle Bjarne till Holland för att ställa ut. I dammen fanns koi som var värda 50 000-70 000 dkr.

Stolt dammägare. Med all rätt.

Det är väldigt svårt att vara fiskograf; fiskarna vill ju inte stå still, vattnet blänker och allt möjligt speglar sig...

Apräd.

Så här kommer det aldrig att se ut i mitt hem, men det var ett naturligt inslag hos de danska koiägarna.

Damm- och filterfakta damm 1

Dammen var cirka 73 000 liter och två meter djup. Filteravdelningen bestod av 2 st Nexus och 2 st Square top (de såg vi överallt). Här dök även ett pappersfilter upp (se nästa sida + sid 11).

Damm 2 – Carsten och Lotte, också i Faxe

Det var gångavstånd mellan damm 1 och 2, vilket var praktiskt.

Även denna familj ställer ut sina fiskar. Trädgården är japaninspirerad med mycket sten och diabasgrus, många barrväxter + ett apträäd. Tyvärr är det för kallt hos oss men vi såg dem i flera danska trädgårdar (se föregående sida).

Damm- och filterfakta damm 2

Cirka 33 000 liter, 1.80 djup. Filter bestående av sieve, EB60 bead-filter och 2 st square top.

forts. sid 9

Nyheter 2015

EVOLUTION
AQUA
INNOVATION IN WATER

K1 Microbead

K1 MicroBead är ett på marknaden helt nytt trycksatt filter för dig med stora dammar i utsatt läge och mycket fisk. Kaldnes K1 mikrobeadsmediat ger en mycket bättre nedbrytning än något liknande filter på marknaden.

Finns i fyra storlekar

Cetus Sieve

Cetus Sieve är ett av de effektivaste förfilter som finns. Det är gjutet i ett stycke vilket gör det oerhört stabilt. Till skillnad mot de flesta andra Sievefilter som finns på marknaden kan det monteras både pumpmatat eller som gravitation.

Du som medlem i Koi Club Sweden har 15% rabatt på ditt köp om du anger koden "koi" i kassan.

VATTENLIV.NU

Damm 3 – Irene och Anker i Slagelse

Enligt Thomas har Irene och Anker en av Danmarks finaste koisamlingar. Dammen är en 44 000-liters glasfiberdamm. De har även en fin vinterförvaring. Dammen har de haft i 6-7 år. Det verkar som om flera har startat med sina dammar på 2000-talet. Det tycks sammanfalla med att Thomas körde igång på allvar då.

Fiskarna får mat många gånger om dagen (vi märkte det för de var ganska ointresserade av mat just då). Efter fem år är de cirka 60 cm. (Mina är 15 cm efter tio år...)

Damm- och filterfakta damm 3, Slagelse

Vattenvolym: 44 000 liter. Djup: 2,2 m.
Filter: två st sievar, två st "polygeysere" och 1 st UB 100 bead-filter.

forts.

Sikten lämnade mycket övrigt att önska när vi var på väg tillbaka till Slagelse och dammarna 3 (föregående sida) och 4. Ett ordentligt slagregn hamnade vi i.

Damm 4 – Niels, Slagelse

Det här var vårt sista danska dammbesök för den här gången, det regnar och är ruggigt ute. *Niels* berättar att arbetet med dammen har pågått från mars månad och blev klart dagen innan vi kom! Tidigare hade det varit en svingård här och ytorna var rejält stora.

Här fick vi nu se det omtalade pappersfiltret i detalj (som kostar 75 000 danska kronor i det utförande som syns på bilderna på nästa sida).

Dammen är enorm, som en liten sjö, och *Niels* har hållit på över ett dygn (räcker det?) att fylla vatten, trodde nästan inte att han skulle hinna innan vi kom. Vattenpriset i Danmark är mycket högre än hos oss, 70 dkr för 1 000 liter.

Niels. Vem skulle inte känna sig helnöjd med denna anläggning?

Damm- och filterfakta damm 4, Slagelse

Glasfiberdamm på cirka 60 000 liter med den nyaste teknologin för filtrering. Till denna damm hör det så kallade pappersfiltret som vi visar utförligt på nästa sida.

Till anläggningen hör fyra skimrar, pappersfilter och 2 st square top 12 000-filter. Systemet är gjort för att kräva extremt lite underhåll.

Några fiskar såg vi inte till den här dagen, de väntade på att vattnet skulle klarna. Något som *Thomas* räknade med skulle ske redan till dagen därpå. På fyra ställen längs kanterna fanns skimrar.

← Det vita huset som skymtar här är teknikhuset. På nästa sida går vi in.

Enligt Thomas på Koi Consult så är filosofin med detta pappersfilter att ju mer avföring och skräp man kan ta bort mekaniskt desto mindre behöver den biologiska filterdelen ta hand om. Och det blir längre tid mellan rengöringarna av filtret vilket alla önskar. Det låter väldigt logiskt när Thomas förklarar och han är mycket entusiastisk när han talar om filtret. Man hade en bypass för att det skulle komma lite smuts i filtret så att bakterierna i det biologiska filtret hade något att leva på.

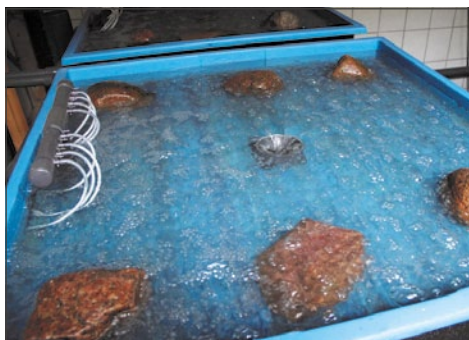
Det finns ju olika typer av filter på marknaden som tar bort smuts och annat mekaniskt innan det kommer in i den biologiska delen av filtret. Trumfilter tar bort ner till 40-60 mikron stora partiklar, sievar tar bort ner till 200-300 mikron och Oase Biotec Screenmatic tar bort ner till 300 mikron. Sibo, som också har ett mindre pappersfilter, tar bort ner till 20 mikron (det är ett något tunnare papper än i det stora filter som bilderna visar).

Detta var några filter som jag hittat på marknaden och

som redovisat detta värde. Som information: en partikel på 1000 mikron är 1 kvadratmillimeter stor. Pappersfiltret som är designat av Thomas och tillverkat helt i rostfritt stål och har ett papper som tar bort partiklar större än 5 mikron är det bästa jag har sett (jag har dock inte sett allt) – och till det fashionabla priset av 75 000 dkr. Pappersrullen är 1,2 m bred och 100 m lång. *Som ni ser på bilderna* är vattnet väldigt rent när det kommer in i de biologiska filtren och nästan all smuts har fastnat i papperet.

Det papper som används är specielltillverkat och innehåller inte kemikalier eller annat som är skadligt för fisk och andra vattenlevande djur. Det är också väldigt starkt, jag försökte riva av en bit och det var nästan omöjligt.

Principen är att vattnet förs in ovanpå papperet som ligger som lägst cirka 25 cm under vattenytan och i botten på filtret är det en pump ansluten som pumpar upp

Många rör blir det...

vattnet till de biologiska filtren (som Thomas också designat) och sedan rinner tillbaka till dammen. Ovanpå pappersduken ligger också 2 st UV-ljus på 125 w.

När papperet inte längre släpper igenom vattnet så stiger ju vattennivån och då ger en nivågivare signal till en 24 w motor som drar fram lite nytt papper och sedan rinner vattnet igenom igen. Så här håller det på tills papperet tar slut och man får sätta dit en ny rulle.

De två biologiska filtren från England, som är modifierade av Thomas, är en kombination av Vortex, filtermattor och syretillförsel och med enkel rengöring av smutsen som samlas i botten på filtren. Det är bara att öppna en kran så rinner bottenkräpet ut.

Thomas räknade med att man troligen inte behövde göra rent filtermattorna mer än kanske vartannat eller vart tredje år eller så i denna anläggning. Dock hade han inte någon teori om hur länge pappersrullen skulle räcka. En rulle kostade i storleksordningen 400 dkr.

Anläggningen på bilderna hör till en nyanlagd damm i Slagelse – den sista vi besökte (sid. 10).

Det *mindre, svarta pappersfiltret* som syntes på sid. 7 är manuellt som dammägarna i Faxe byggt själva. De hade dessa till sina inomhusbaljor där fiskarna var under vintern. Men de fick dra fram papperet själv vilket skedde ett antal gånger varje dag.

forts.

Sävne Koi & Trädgård AB

Allt för din damm i trädgården

En liten bit utanför Heby närmare bestämt i Sävne finner du en av Sveriges största Koi och Damm anläggningar.

Med 4-5mil från Västerås, Uppsala, Enköping och Avesta är vi kanske just din närmaste Koihandlare.

Vi har alltid ett brett utbud av japanska koi i olika prisklasser och även ett brett utbud av tillbehör i lager och finns det inte hemma på hyllan så tar vi hem det.

På hemsidan www.savnekoi.se finner du information om oss och vår anläggning, en del av de koi som finns tillgängliga och webshoppen där du hittar de produkter som vi saluför.

Öppettider: Från 1 Maj till 31 Augusti

Fredag 15.00-19.00, Lördag 10.00-16.00, Söndag 10.00-15.00

Med vissa undantag som ses på hemsidan.

Övriga året öppet efter överenskommelse.

Har du några frågor tveka inte att kontakta oss:

info@savnekoi.se

tel: 0702840299

Välkomna på besök och kanske finner du just din drömkoi.

www.savnekoi.se

forts. Danmarksresan, del II, sista dagen – Zoogiganten

Zoogiganten är ny sponsor till Koi Club Sweden från i år.

Daniel tog emot oss och bjöd på något att dricka innan vi lotsades runt på anläggningen.

DEN 10 AUGUSTI VAR DET HEMRESEDAG. Efter frukost åkte några för att hämta sina fiskar hos Koi Consult. Några skulle ta en annan väg hem för att passera Super Koi för fiskinköp. Resterande strålade samman för en god lunch i Lomma, i Fiskeboden.

Därefter hade vi ett inbokat besök hos **Zoogiganten** i Lomma, som var under utveckling.

Daniel och Markus Cederholm är bröder och tog över anläggningen i våras som de planerar att göra till ett centrum för djurvänner. De tänker ha aktiviteter där, som till exempel hunddagis och agilitykurser, ett minizoo är redan påbörjat. De har även planer på att småningom tillhandahålla veterinär.

Zoogiganten är återförsäljare för Oase och vi såg både vattenfall och en "vattennivå-vakt" om vattenståndet skulle bli för lågt – den fyller på vatten automatiskt. Smart.

Inomhus fanns hur ← många akvarier som helst, bland annat många med vackra saltvattensfiskar. Och förstås djurmat och alla tänkbara tillbehör.

Som sagt, alla tänkbara tillbehör... ↑

Dammbesök hos dig i sommar?

Koi Club Sweden genomför dammbesök varje år under vår-sommar-höst som är mycket uppskattade och inspirerande.

Nu söker vi dammar att besöka. Den kan vara liten, ny, gammal, stor – alla är olika och man får alltid något bra tips eller nya idéer vid varje besök.

Planeringen pågår av säsongen 2015, kontakta [info@koiclubsweden.se!](mailto:info@koiclubsweden.se)

Håll koll på hemsidan www.koiclubsweden.se när vi börjar lägga ut datum.

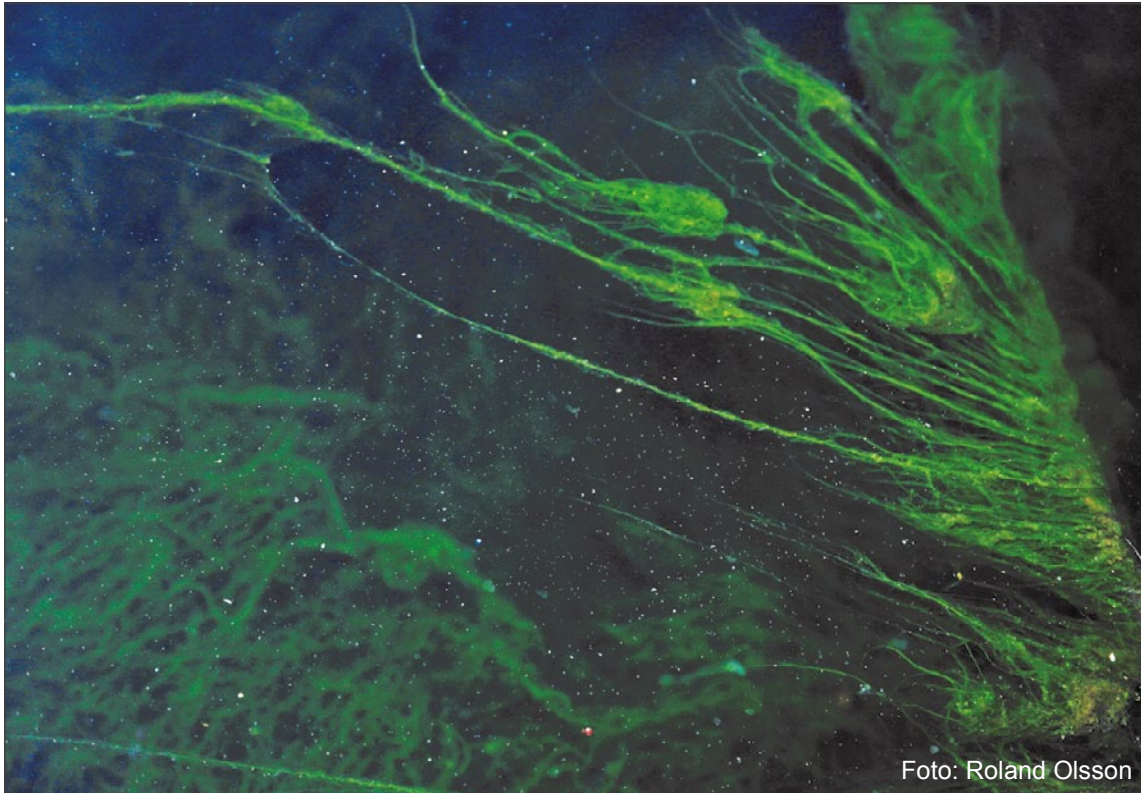

Foto: Roland Olsson

DEN UNDERBART VARMA OCH SOLIGA SOMMAREN 2014 förde tyvärr med sig ett problem i dammen: trådalger. Nej, det är verkligen inget nytt, men finns det inget smart man kan göra utom att hålla algmedel i vattnet? Richard Mauritzon har gjort en sammanställning av information som vi har givit tidigare, bland annat i vår jubileumstidning.

Alger

Alger behöver näring och ljus för att växa. Som alla vet som har koi i dammen så blir det nitrit, nitrat och fosfor i vattnet efter filtreringen. Detta är den näring som algerna behöver. Och ljuset det står den stora solen på himlen för och den är den viktigaste parametern för alg tillväxt. Det är inte bara på sommaren när man matar fiskarna som det kan bildas alger. Även på senvintern när solen är stark kan alger bildas under isen eller under annan typ täckning som till exempel bubbelplast.

Det finns olika typer av alger i våra dammar med olika egenskaper, här följer de vanligaste.

Svävalger

Svävalger är som det låter en alg som flyter fritt i vattnet som blir lite grönaktigt till mycket grönt. Fiskarna trivs som fisken i vattnet om det finns svävalger så det är inte farligt, men vi dammägare vill ju kunna se våra dyrgripar – inte bara när de är uppe vid ytan.

Det bästa sättet att få bort svävalger är UV-ljus. Använd gärna ett UV-ljus med större wattal än rekommenderat. Det är viktigt att byta lysröret helst varje år lite beroende på hur lång tid ni behöver använda det på en säsong. Tyvärr är det så att UV-lampan inte producerar UV-ljus mer än under cirka 8 000-10 000 timmar och den minskar under sin livslängd. Bara för att lampan lyser så betyder det inte att den producerar UV-ljus. Viktigt är också att rengöra kvartsglasat som lysröret omges av så den kan belysa algerna i vattnet. Man får ta loss glaset och göra rent med något som inte repar.

Trådalger

Det värsta som vi dammägare vet är trådalgen som bildar en matta av alger och med långa trådar som sätter igen pumpar, slangar och snärjer en del fiskar – speciellt stötar som inte har möjlighet att simma bakåt.

Har den väl blivit till så förökar den sig väldigt snabbt. Men den är inte helt onödig då den tar upp mycket näring från vattnet och hjälper till att bättra på vattenkvaliteten. Trådalgerna är också en bra miljö för små vattenlevande organismer, som fiskarna gärna äter. Tyvärr är trådalgerna lite mer seglivade än svävalgerna och man får bekämpa dem på olika sätt: med biologiska medel, elektroniska produkter, kemiska preparat och manuellt. Det är bara att välja vad man vill använda, men använd bara produkter som är utprovade och inte skadliga för fiskarna.

Korta alger

Det är den typ av alg man kan acceptera i sin damm; den blir cirka 1 cm lång och bildar en matta på dammduken eller vad man nu har som tätskikt. Här lever också en massa små organismer som fiskarna gillar att kalasa på. Då dessa inte stör så mycket så behöver man kanske inte bekämpa dem. Men om man önskar så är det samma metoder som med trådalger, det behöver dock inte vara samma typ av bekämpningsmedel.

Förebyggande åtgärder

Hålla rent i dammen, dammsuga upp så mycket ni kan från botten som inte vill följa med vattenströmmen till filtret. Det finns alltid ställen där skräp blir liggande hur

mycket man än försöker se till att vattnet cirkulerar överallt. Gör gärna rent på hösten innan dammen täcks och sedan en gång till på våren sådant som samlats under vintern. Syresätt dammen – detta påverkar också vattencirkulationen så det inte bildas små skräphögar på botten. Att byta en del av vattnet är också en hjälp.

Då solen är den viktigaste delen för algerna är det bra om man har möjlighet att ha dammen delvis i skugga, eller med någon typ av avskärmning typ segel spänt över dammen. Växter har också en viss påverkan på algerna då de använder samma näring som algerna, och på så sätt minska näringen för algerna. Men de är inte lika effektiva som algerna. Om man kan ha näckrosor så kommer deras blad att täcka en del av vattenytan vilket hindrar ljuset att nå vattnet.

När man väl har fått alger och vill bekämpa dem ska man försöka använda så skonsamma medel man kan för att inte försämra miljön för fiskarna.

Manuell bearbetning

Att ta upp de alger man inte vill ha är det bästa, dock har avbrutna trådalger en förmåga att växa fortare. Så det gäller att ta bort så mycket man kan när man gör det. Till exempel med en mindre lövräfsa eller en pinne monterad på en skruvdragare för att "snurra upp" trådalgerna.

Kemisk bearbetning

Det är preparat som består av koppar eller andra ämnen som i stora doser är giftiga för fiskar. Dessa bör användas bara om inget annat hjälper. Detta då en del alger muterar och inte tar upp kemikalierna i sina celler, utan blir immuna. Det finns en hel del medel att köpa i handeln.

Biologisk bekämpning

innebär att förändra miljön i dammen så algerna inte trivs. Detta är en kontinuerlig behandling under säsongen. Det finns en del preparat att köpa. Mycket växter hjälper till att få ner algtillväxten, tyvärr hjälper det inte så mycket.

Elektronisk bekämpning

kan göras med hjälp av magnetism. Man kan sätta en magnet runt slangen från filtret. Fungerar dock inte så bra då algerna känner av och anpassar sig. Sedan finns det elektromagneter där man hela tiden ändrar frekvensen så magnetfältet ändras och algerna då inte kan anpassa sig och bli immuna. Det finns olika modeller att köpa.

Mina erfarenheter

Efter att ha läst lite om alger så förstår man att alger kan var ett jätteproblem för en del. Andra saker som också påverkar förekomsten är pH-värdet, dammens

placering med mer eller mindre sol under dagen. Problemet med alger är väldigt individuellt; en del har ingenting, andra har lite och några (bland annat jag) har mycket. Under de 20 år jag haft damm har jag provat allt som finns på den svenska marknaden, både kemiska, biologiska och elektroniska. Dessvärre har inget av dessa medel haft någon – eller bara kortvarig – effekt på min damm.

Våren 2007 när jag nästan hade gett upp om en trådalgsfri damm, hade vi nöjet att besöka några koihandlare i London och vi pratade lite om problemet som är lika stort i England. En av dessa hade ett preparat som heter "Blanket Answer" vilket jag omedelbart köpte som den optimist jag är. Koihandlaren hade några kunder i sin butik när vi var där, de hade haft samma problem som jag och de var otroligt nöjda med detta preparat. Efter att ha haft Koiklubben på dammbesök den 16 juni 2007 hällde jag i medlet enligt bruksanvisningen och allt blev vitt som mjölk, helt enligt den information jag fått. Efter 4–5 dagar började man att skymta botten och se fiskarna. Ytterligare några dagar senare var vattnet lika kristallklart som före behandlingen men alla trådalger hade dött.

Foto: Ulf Lundquist

Vartefter fiskarna simmade runt så nöttes de döda algerna bort och hamnade i filtret som jag fick göra rent ett par gånger extra under denna tid. Normalt under säsongen april–september har jag gjort rent pumparna cirka en gång per vecka. Under resterande del av 2007 behövde jag inte göra rent en enda gång och det blev inte några nya trådalger.

Nu, efter att ha använt det under åtta säsonger, är jag väldigt nöjd. Det brukar räcka med en behandling. Jag har inte sett någon påverkan på mina fiskar under denna tid. Enligt tillverkaren är det en naturprodukt bestående av mineraler och enzymer som normalt finns i sjöbottnar, den är inte klassad som biologisk eller kemisk produkt.

Men, som sagt, det är mina erfarenheter. Andra vet jag löser problemet med andra medel. Så du får göra dina egna tester och sedan bestämma hur du vill göra.

*Besök vår
nya hemsida
för mer
info!*

fontäner DAMMAR TRÄDGÅRD statyer

Vi hjälper även till med design & anläggning!

GARDEN AQUATICA

Högsta Torp, Åvav. 11 Haninge • Tel. 08-500 227 27

www.gardenaquatica.com

Rabatt 15% (för medlemmar) på OASE (vid köp över 5.000:- på ordinarie pris).

Ny butik i Stockholm: Nybrogatan 59

Fyra dammbesök på Ljusterö

Text och foto: Britt-Marie Wallinder

SÖNDAGEN DEN 7 SEPTEMBER BESÖKTE KOIKLUBBEN LJUSTERÖ. Vädergudarna var med oss – solen sken från en molnfri himmel och vi fick besöka många dammar i olika storlekar och funktioner.

Vårt första besök var hos *Monika* och *Kjell* Andersson. För tio år sedan besökte koiklubben dem för första gången. Det var roligt att komma tillbaka och se hur dammverksamheten har utvecklats. Nu är det två dammar: en på 25 kubikmeter och en på 15. Den stora dammen är gjuten 80 cm över marken och 1,5 m djup. Monika har planterat murgröna runt kanten på dammen. Snyggt!

I dammen går cirka 40 koi i olika åldrar, den äldsta fisken är 18 år. Den mindre dammen är en reningsdamm med många växter. Även i denna damm simmar många fina fiskar.

Kjell har eget vatten och har ett hemmabyggt reningsverk som består av ett sandfilter fyllt med små plastkullor och en poolpump. Han har också byggt ett biologiskt filter på tre kubikmeter som består av en låda med vatten i botten, därefter gruslager och högst upp växter

med reningsväxter och mynta. Det fungerar bra. Vattnet i dammarna är rent och klart.

Monika har gröna fingrar, det syns på alla växter runt dammarna. Här finns bland annat en hibiskus från 40-talet i en kruka. Efter att vi hade ätit medhavd matsäck i solen åkte vi vidare på nästa besök. Kjell har inspirerat sina bekanta på ön att bygga dammar som har blivit stora som sjöar.

Så här såg filtret ut vid starten för länge sedan.

forts

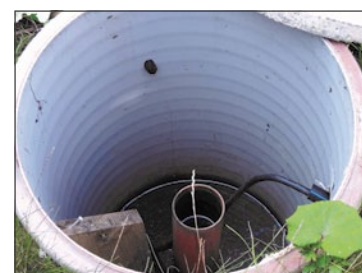
forts. fyra dammbesök på Ljusterö

Vi besöker *Anita* och *Rolf Lönn-gren* (*Rolf* syns på bilderna i röd tröja). Här har sonen *David* byggt dammarna. 2010 inköptes mark av öns hembygdsförening, en del av marken var träskmark och här anlades två dammar.

David, som har grävmaskiner, grävde och planerade dammarna. Vattnet rinner till naturligt från skogen. Båda dammarna är 3 meter djupa och har cirka 200 kubikmeter vatten. *David* har lagt ned avloppsrör i botten på dammarna för att bottenlammet ska rinna ut. Det fungerar bra. För 2,5 år sedan fick *Rolf* ett stort antal koi-fiskar från *Ingvar Eriksson* och gräskarpar från *Huddinge Koi* som planterades ut i dammarna.

Det är lera i botten på dammarna vilket begränsa sikten. Vi ser fiskarna först när *Rolf* kastar i maten. Då kommer alla fiskar upp till ytan. Det är endast på våren som vattnet är klart – problemet är att karpfiskar älskar att böka i leran. *Rolf* fick många förslag av besökarna om växter att plantera som håller vattnet rent.

Damm 2, med liten bro.

forts. Ljusterö

Vi åkte vidare till David Erikssons egen damm. David är endast 28 år men en riktig entreprenör. För sex år sedan grävde han sin damm som blev en sjö, 4 meter djup och med en volym på 250 kubikmeter vatten.

Runt dammen har David tagit fram berg och klippor. Här finns gräskarp, koifiskar från Ingvar och kräftor. Ingvar Eriksson är en stor odlare av koifiskar och har placerat ut 1 000 koifiskar i Davids damm. Även denna damm har tillflöde från skogen och lerbotten. Här har David också avloppsrör i botten. Denna damm är även tänkt som en badsjö och David intygar att det går bra att bada i den.

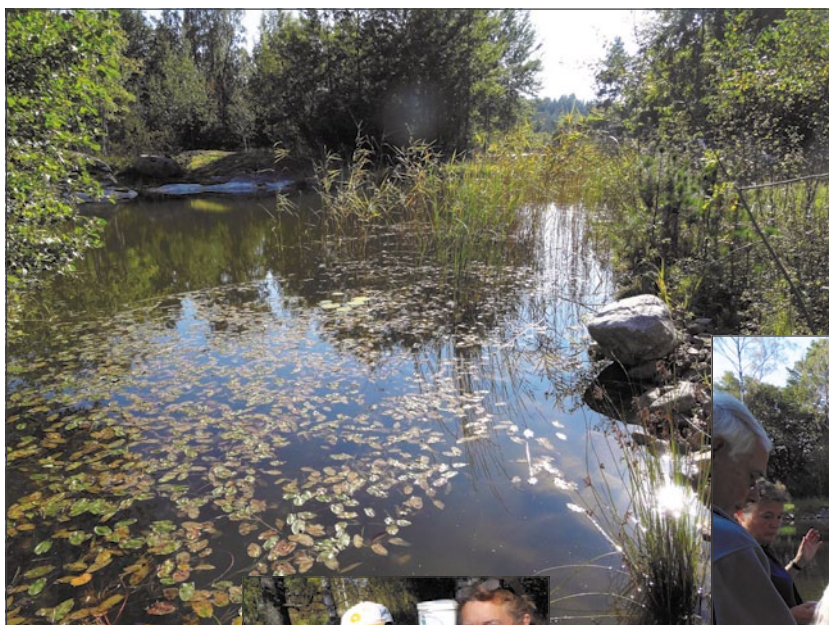

DET SISTA BESÖKET PÅ LJUSTERÖ var hos Mats Eriksson. Mats har hjorthagar på 15 ha. Bland hagarna har han tre stora naturvårdsdammar. Dammarna är på cirka 4 000 kubikmeter och är 3-5 meter djupa. Här har Ingvar satt ut 5 000 koifiskar i en av dammarna och 2 000 i damm nr två. Kräftor trivs mycket bra här och årets kräftfiske har gett god skörd enligt rapport från Kjell. Vid hönshuset på gården finns också en mindre damm

med guldfiskar.

Redan år 1999 började Mats planera för sina dammar och han är mycket nöjd med resultatet. Nu finns här många fågelarter, djur och blommor runt dammarna som ger fina naturupplevelser året om.

Vi tackar Kjell, Rolf, David och Mats för att vi fick komma på besök och se och inspireras av dammbyggena på Ljusterö!

Fikapaus. Till vänster vårt värdpar.

Välkommen till Koi Huddinge!

Vi har öppet alla dagar året runt för försäljning av dammtillbehör.
Koifoder, filter, syrepumpar, slangar, UV-lampor,
rör, kopplingar, bottenavlopp m.m.

Prova vårt Koi- och Störfoder

Koi Staple, 34 % protein

2 kg 150:-
4 kg 250:-
15 kg 800:-

Top Sturgeon, 47 % protein

2 kg 200:-
4 kg 350:-
6 kg 550:-
25 kg 1.500:-

Koi Wheat Germ, 37 % protein

2 kg 200:-
4 kg 350:-
15 kg 900:-

Top Koi, 51 % protein

2 kg 300:-
4 kg 550:-
15 kg 1.500:-

Koi Mix OSW, 40 % protein

2 kg 250:-
4 kg 450:-
15 kg 1.200:-

För innehålls-
deklaration se
nedanstående
hemsida.

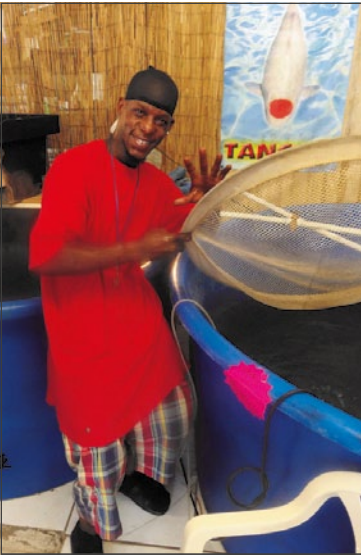
<http://www.coppens.eu/nl/visvoer/group/koi-voer>

**Besök
vår Koi-
anläggning!**

Öppet alla dagar 9.00-19.00
(ring gärna före besök)

Koi Huddinge
koihuddinge.se

Koi Huddinge, Alunvägen 5, SE-141 34 Huddinge
info@koihuddinge.se Telefon +46 8-711 33 82 eller +46 70-495 45 17

FLERA GÅNGER när vi har varit på besök i Florida har vi tänkt att vi skulle besöka ett ställe med koi, men det har inte blivit av att köra flera timmar till exempelvis Blackwater Creek Koi Farms nära Orlando, som verkar vara en rätt stor anläggning. I stället hittade vi på nätet ett ställe som låg betydligt närmare Tampa, där vi bodde, nämligen **Jeff's Koi House** i St Petersburg.

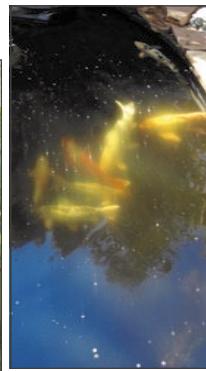
På hemsidan ser koihuset mycket välsorterat ut, med både japanska koi och egen uppfödning. Vi åkte dit. Jeff själv var inte där den dagen men *Terrio* tog gärna och hjärtligt emot oss och visade runt. En glad prick som hade arbetet där i ungefär fyra år.

De största (och finaste) fiskarna fanns utomhus i en trädgårdsdamm som gränsade till grannen, som sålde

alla typer av växter, från palmer till små avokado- och ananasplantor. Inomhus fanns några behållare med ganska lite vatten i och *Terrio* berättade att han bytte vatten flera gånger om dagen för att hålla det fräscht. Med tanke på att det var över 30 grader varmt i luften, hade nog fiskarna också en snarlik temperatur eftersom ingen kylning av luft eller vatten syntes till. Vi har ju det motsatta problemet i Sverige. Det stod saltpåsar bredvid vissa av kare så en del koi var under behandling.

Jag hade nog väntat mig betydligt fler fiskar och är lite oklar över anledningen. Antingen var det inte säsong när vi var där eller så var det utsålt och de väntade in japanska. Det finns i alla fall många trädgårdsdammar i Florida, berättade *Terrio*, som faktiskt själv stod för den största behållningen av besöket...

DOMESTIC KOI		IMPORTED KOI	
1-4	\$50.00	5-8	\$200.00
5-8	\$75.00	9-12	\$300.00
9-12	\$100.00	13-16	\$400.00
13-16	\$125.00	17-20	\$500.00
17-20	\$150.00	21-24	\$600.00
21-24	\$175.00	25-28	\$700.00
25-28	\$200.00	29-32	\$800.00
29-32	\$225.00	33-36	\$900.00
33-36		37-40	\$1000.00

Tålmodigt visade *Terrio* upp den ena fisken efter den andra för oss men det var ändå oerhört svårt att fånga dem på bild.

Oase:

LIVING WATER

PROFICLEAR PREMIUM

*Det modulära filtersystemet. För högsta standard.
Utan kompromisser.*

- Perfekt vattenkvalitet utan manuell rengöring.
- Den snabba biologiska nedbrytningen gör filtret perfekt för koidammar.
- Flödesoptimerat, säkert UV-system.
- Tillverkat i Tyskland.

Trumfiltermodul

Moving Bed-modul

Individuell modul

www.oase-livingwater.com/proficlear
Svensk agentur: www.byggros.com

Hur har det gått med Doris i Hunneberga?

I FÖRRA NUMRET skrev vi om besöket som klubben gjorde i Hunneberga hos *Anne Nickels* (vår första anhalt på väg till Danmark). Anne hade då en av sina favoritfiskar – yamabukin Doris – under behandling på grund av två brott på ryggraden. Hur har det gått??

Vi har läst på Annes hemsida. Behandlingen bestod i att ge smärtstillande och inflammationshämmande medicin. Preparaten man använder är samma som för hundar och katter. Man börjar med att injicera och sedan om fisken fortfarande har problem, kan man fortsätta att behandla med medicinen i maten. Doris fick tre olika sprutor varannan dag; totalt en kur i 20 dagar. Förhoppningsvis ska det vara allt.

Redan första dagen syntes en förbättring. Doris var mer aktiv och simmade avslappnat. Dock hade hon inte mycket kraft i sin stjärt från början, det kom undan för undan. Hon lärde sig snabbt när det var dags att bli fångad och ju rörligare hon

Foto: Dick Flint

Årets planering i koiklubben

21 mars – årsmöte. Föredrag om belysning i trädgården. Möjlighet att äta lunch.

26-29 mars – Nordiska trädgårdar där Koi Club Sweden har monter nr C28:74.

8 april – styrelsemöte. Något du önskar att vi tar upp på mötet? Hör av dig!

30 maj – årets koi-dag i Brottbys. Kom och träffas!
Planering pågår för sommarens dammbesök. Två resor planeras också; närmare information om dem kommer. Till dess notera gärna nedanstående datum.

27-28 juni – dammresa till Åland med Eckerölinjen från Grisslehamn.

14-16 augusti – resa till Holland Koi Show i Archen. Kom ihåg att kolla aktuell information på vår hemsida www.koiclubsweden.se.

Viktigt! Håll din e-postadress uppdaterad! Mellan tidningsutgivningarna är det e-post och hemsida som gäller.

Andra(s) koiaktiviteter i år

The British Koi-keepers Society, BKKS, har följande aktiviteter till våren om du har välgarna förbi.

Midland Koi Association Show den **25-26 april** är tyvärr **inställd**.

6-7 juni: South of England Koi and Craft Show, www.southdownskoiclub.co.uk.

20-21 juni: 36th BKKS National Show, www.thenationalkoishow.co.uk.

25-26 juli: North East Koi Club Annual Show, www.northeastkoiclub.co.uk.

14-16 augusti: Holland Koi Show, www.hollandkoishow.nl/content/.

blev, desto smartare måste Anne vara för att slippa jaga henne. Det gick ändå förvånansvärt bra att ta upp, söva och sticka henne så mycket.

Sedan var det ju det där med maten. Hon åt fortfarande dåligt. Enda sättet att säkert få i henne mat var att truga med handskalade räkstjärtar. Detta vände som tur var i samband med att medicineringen avslutades. I dag missar Doris inte en måltid och för att ha brutit sin rygg simmar hon väldigt bra. Frågan är bara hur länge hon kan hålla. Anne vet egentligen inte vad det var som orsakade ryggskadorna. Om det verkligen var åska, som veterinären hade erfarenhet av kunde skrämra fisk så pass mycket att de av rädsla hoppar eller simmar in i dammkanten.

Skadorna på Doris rygg kan läka men aldrig försvinna. Kroppen blir aldrig lika stark som förr. Hur hon ska klara sig kan bara framtiden utvisa. Men än lever hon och verkar må bra. "Bara att glädjas åt och njuta av dag för dag", skriver Anne. Vi önskar lycka till även i fortsättningen.

Ska vi ha en frågespalt i tidningen?

Redan i dag får vi en del fisk- och dammfrågor till vår mejladress info@koiclubsweden.se som vi besvarar efter bästa förmåga direkt till avsändaren.

Men många frågor är av allmänintresse och de tänkte vi ta med i tidningen tillsammans med svaret. I tidningen blir frågan anonym.

Nu är vi spända på om någon har en fråga?

ZOO GIGANTEN

Upplevelser för alla djurvänner

Allt för din
Damm

ÅRETS NYHETER!

Kapacitet
80.000 Liter

Koikarp
20.000 Liter

BioTec Premium 80.000 - Allt i ett filter!

Kompakt högpresterande filter med trumfilter-teknologi
VDE-godkänt och pumpmatat flödesfilter.

Trumfilterteknik, självrengöringssystemet,
programerbar kontroll, 4 bar spolpump
Filtrering >150 my, Inkl. biologiskt filter
med bekväm svamprengöring
Maximalt flöde upp till 12,5 m³/h.

Incenio FM-master WLAN

Få kontroll på din damm!
Nu kan du styra din dammteknik via
mobilen eller paddan, trådlöst!
Från upp till 80 meters avstånd och
upp till 10 olika enheter

